

ODPOWIEDZI I SCHEMAT PUNKTOWANIA
WIEDZA O SPOŁECZEŃSTWIE
POZIOM ROZSZERZONY

Sierpień 2011

Zadania 1–23 (50 pkt)

Zasady oceniania:

- za rozwiązanie zadań z arkusza poziomu rozszerzonego można uzyskać maksymalnie 50 punktów (za część testową – 20 punktów, za część z materiałami źródłowymi – 10 punktów, za wypracowanie – 20 punktów),
- model odpowiedzi uwzględnia jej zakres merytoryczny, ale nie jest ścisłym wzorem sformułowania (poza odpowiedziami jednowyrazowymi i do zadań zamkniętych), uznaje się każdą inną pełną i poprawną merytorycznie odpowiedź, przyznając za nią maksymalną liczbę punktów,
- za odpowiedzi do poszczególnych zadań przyznaje się wyłącznie pełne punkty,
- za zadania bądź części zadań oceniane w skali 0-1, punkt przyznaje się wyłącznie za odpowiedź w pełni poprawną,
- za zadania, za które można przyznać więcej niż jeden punkt, przyznaje się tyle punktów, ile prawidłowych elementów odpowiedzi (zgodnie z wyszczególnieniem w kluczu) przedstawił zdający,
- jeżeli podane w odpowiedzi informacje (również dodatkowe, które nie wynikają z polecenia w zadaniu) świadczą o zupełnym braku zrozumienia omawianego zagadnienia i zaprzeczają udzielonej prawidłowej odpowiedzi, odpowiedź taką należy ocenić na zero punktów,
- w zadaniach zamkniętych nie przyznajemy punktu, jeśli zaznaczono więcej odpowiedzi niż wynika to z polecenia a także jeśli zaznaczono lub wpisano – obok poprawnej (-ych) – także odpowiedź niepoprawną,
- informacje podane w nawiasach kwadratowych mają charakter alternatywny.

Zadanie	Model odpowiedzi			Schemat punktowania	
				Zasady przyznawania punktów	Punkty
1.	C.			1 pkt za poprawną odpowiedź	0–1
2.	Kaszubi	mniejszość posługująca się językiem regionalnym	1	1 pkt za dwa poprawnie uzupełnione wiersze tabeli 2 pkt za wszystkie poprawnie uzupełnione wiersze tabeli	0–2
	Białorusini	mniejszość narodowa	3		
	Litwini	mniejszość narodowa	2		

Egzamin maturalny z wiedzy o społeczeństwie
Odpowiedzi i schemat punktowania – poziom rozszerzony

3.	<i>Wielka Brytania</i>	monarchia	gabinetowo-parlamentarny [parlamentarno-gabinetowy / westminsterski]	<i>państwo unitarne</i>	1 pkt za trzy poprawne odpowiedzi 2 pkt za wszystkie poprawne odpowiedzi	0–2
	<i>Stany Zjednoczone Ameryki</i>	republika	<i>Prezydencki</i>	federacja [państwo złożone]		
	<i>Francja</i>	<i>republika</i>	półprezydencki [parlamentarno-prezydencki / semiprezydencki / mieszany]	państwo unitarne [scentralizowane]		
4.	A. Chile B. Hiszpania C. Portugalia				1 pkt za wszystkie poprawne przyporządkowania	0–1
5.	A. zasada wyborów większościowych [wybory większościowe] B. Prezydent RP [Prezydent Rzeczypospolitej (Polskiej)] i Senat RP C. Zastosowanie tej zasady w Wielkiej Brytanii powoduje, że wzmacnia się system dwupartyjny [partie trzecie mają mniejsze szanse na wprowadzenie swoich przedstawicieli do parlamentu] <i>* Nie przyznaje się punktów, jeśli w podpunkcie A podano nieprawidłową odpowiedź. W podpunkcie C należy przyznać punkty za każde sformułowanie oddające powyższy sens.</i>				1 pkt za poprawne odpowiedzi w dwóch podpunktach 2 pkt za wszystkie poprawne odpowiedzi	0–2
6.	A. nominacyjna [kreacyjna] B. kontrolna				1 pkt za dwie poprawne odpowiedzi	0–1
7.	B., E.				1 pkt za dwie poprawne odpowiedzi	0–1
8.	A. – 1 B. – 3 C. – 4 D. – 2				1 pkt za poprawne uszeregowanie	0–1
9.	A. prawda B. prawda C. fałsz				1 pkt za wszystkie poprawne przyporządkowania	0–1
10.	Dwie z trzech: - termin rozpatrywania ustawy przez Senat (w ustawie zwykłej 30 dni, w budżetowej – 20) - brak możliwości odrzucenia ustawy [weta zawieszającego] przez Senat RP w przypadku ustawy budżetowej - brak prawa inicjatywy ustawodawczej Senatowi RP w przypadku ustawy budżetowej				1 pkt za jedną poprawną różnicę 2 pkt za dwie poprawne różnice	0–2
11.	C.				1 pkt za poprawną odpowiedź	0–1
12.	D.				1 pkt za poprawną odpowiedź	0–1

Egzamin maturalny z wiedzy o społeczeństwie
Odpowiedzi i schemat punktowania – poziom rozszerzony

13.	Traktat paryski – C. Traktat rzymski – D. Traktat waszyngtoński – B.	1 pkt za wszystkie poprawne przyporządkowania	0–1
14.	B.	1 pkt za poprawną odpowiedź	0–1
15.	A. Grecja [Republika Grecka], 1 B. Turcja [Republika Turcji], 6 C. Rumunia, 4	1 pkt za dwa poprawnie uzupełnione wiersze tabeli 2 pkt za wszystkie poprawnie uzupełnione wiersze tabeli	0–2
16.	nierówność kobiet w życiu rodzinnym [brak równości płci]	1 pkt za poprawną odpowiedź	0–1
17.	Charakter NGOsów sprzyja skuteczności w ochronie praw człowieka, gdyż w przeciwieństwie do państw, w których prawa człowieka ulegają upolitycznieniu, a których rządy w tych sprawach zbyt często idą na kompromis lub zachowują powściągliwość, NGOsy nie są zobligowane do brania pod uwagę negatywnego wpływu konkretnych problemów praw człowieka na stosunki międzypaństwowe. <i>* Należy uznać każdą odpowiedź oddającą powyższy sens.</i>	1 pkt za poprawną odpowiedź	0–1
18.	A. Meksyk	1 pkt za poprawną odpowiedź	0–2
	B. Wśród państw, w których niewielki odsetek respondentów opowiada się za swobodą wyznania są zarówno kraje z dominacją wśród ich społeczeństw religii chrześcijańskiej (30% Ukraina), jak i muzułmańskiej (31% Egipt). lub Wysoki odsetek zwolenników swobody wyznania jest w Polsce (77%), czyli kraju gdzie dominuje wśród społeczeństwa chrześcijaństwo oraz w Turcji (80%), gdzie w sposób analogiczny dominuje islam. lub W krajach o dominacji wśród społeczeństwa chrześcijaństwa odsetek opowiadających się za swobodą wyznania waha się od 30% (Ukraina) do 77% (Polska), podobnie jak w krajach, gdzie społeczeństwa są muzułmańskie – od 31% (Egipt) do 80% (Turcja). <i>*Nie przyznajemy punktu, jeśli z zapisu odpowiedzi będzie wynikało, iż zdający uważa przywołane państwa za państwa wyznaniowe (np. Turcja – kraj muzułmański)</i>	1 pkt za poprawną odpowiedź	

Egzamin maturalny z wiedzy o społeczeństwie
Odpowiedzi i schemat punktowania – poziom rozszerzony

19.	<p>Przykładowe odpowiedzi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Prawa człowieka przestają być ważne, gdy nacisk na ich ochronę mógłby zagrozić interesom gospodarczym; przykład: kontakty gospodarcze państw UE z Chinami - Prawa człowieka są relatywistycznie traktowane w obliczu walki z terroryzmem [w sytuacji walki o prymat w świecie/ w sytuacji chęci zakonserwowania własnej pozycji w stosunkach międzynarodowych]; przykład: przetrzymywanie przez USA więźniów w Iraku, Afganistanie i bazie Guantanamo [wspieranie przez USA państw sojusznicznych, które łamią prawa swych obywateli]. <p><i>* Należy uznać każdą poprawną merytorycznie i logicznie odpowiedź wynikającą z tekstu.</i></p>	po 1 pkt za poprawne wskazanie przyczyny i przykładu	0–2
20.	<p>A. wojna rosyjsko-gruzińska [działania militarne Rosji w obronie obszarów separatystycznych formalnie stanowiących terytorium Gruzji]</p>	1 pkt za poprawną odpowiedź	0–2
B.	<p>Abchazja i Osetia Południowa formalnie są częścią terytorium Gruzji, ale w praktyce są to państwa separatystyczne uznawane wyłącznie przez kilka krajów świata.</p> <p><i>* Należy uznać każdą odpowiedź oddającą powyższy sens.</i></p>	1 pkt za poprawną odpowiedź	
21.	<p>Przykładowe odpowiedzi (dwie z trzech):</p> <ul style="list-style-type: none"> - faszyzm i komunizm powstały jako polityczne wcielenie alternatywy „wolność-bezpieczeństwo” - alternatywa „wolność-bezpieczeństwo” tworzyła niebezpieczeństwo dla tych, których właśnie miała przed nim chronić [środki bezpieczeństwa – jeśli tylko towarzyszy im ograniczenie wolności – mają tendencję do tego, by stawać się źródłem zagrożenia dla tych, którym miały zapewnić bezpieczeństwo] - gdy uwierzy się, że bezpieczeństwo może być ustanowione tylko w wyniku ograniczenia wolności nie ma od tego typu myślenia odwrotu <p><i>* Należy uznać poprawne merytorycznie i logicznie argumenty wynikające z tekstu.</i></p>	1 pkt za poprawne wskazanie dwóch argumentów	0–1
22.	<p>Spółeczeństwo polskie nie akceptuje wszystkich form szerzenia demokracji w świecie, gdyż aż 73% odrzuca możliwość wprowadzenia demokracji w państwach niedemokratycznych poprzez różne formy nacisku.</p> <p><i>* Należy uznać każdą odpowiedź oddającą powyższy sens.</i></p>	1 pkt za poprawną odpowiedź wraz z danymi	0–1

Egzamin maturalny z wiedzy o społeczeństwie
Odpowiedzi i schemat punktowania – poziom rozszerzony

23.	I – treść, II – styl i język, III - kompozycja		0–20
	Zdający:		
Temat 1: Scharakteryzuj stan przestrzegania prawa człowieka we współczesnym świecie na wybranych przykładach z trzech różnych kontynentów i zaproponuj działania mające na celu jego poprawę.			
I	A. Charakteryzuje stan przestrzegania praw człowieka na wybranych przykładach z trzech różnych kontynentów.	0-4 pkt za charakterystykę stanu przestrzegania praw człowieka na każdym kontynencie (0–12)	
I	B. Projektuje działania, które mogą poprawić stan przestrzegania praw człowieka.	0-1 pkt za poprawne wskazanie działania 0-2 pkt za poprawne wskazanie i charakterystykę działania (0–4)	
	C. Zamieszcza we właściwych kontekstach przykłady z minimum dwóch źródeł.	po 1 pkt za każde wykorzystanie źródła (0–2)	
II	D. Stosuje poprawny język wypowiedzi.	(0–1)	
III	E. Przedstawia treści w sposób przemyślany, spójny i logiczny (właściwa struktura pracy).	(0–1)	
Temat 2: Scharakteryzuj na wybranych czterech przykładach działalność organizacji pozarządowych w obronie praw człowieka i dokonaj jej oceny pod względem skuteczności.			
I	A. Charakteryzuje działalność organizacji pozarządowych w obronie praw człowieka na wybranych czterech przykładach.	0-3 pkt za charakterystykę działalności organizacji pozarządowych w obronie praw człowieka wraz z przykładem (0–12)	
	B. Dokonuje oceny działalności organizacji pozarządowych w obronie praw człowieka pod względem skuteczności.	0-4 za dokonanie oceny	
	C. Zamieszcza we właściwych kontekstach przykłady z minimum dwóch źródeł.	po 1 pkt za każde wykorzystanie źródła (0–2)	
II	D. Stosuje poprawny język wypowiedzi.	(0–1)	
III	E. Przedstawia treści w sposób przemyślany, spójny i logiczny (właściwa struktura pracy).	po 1 pkt za każde wykorzystanie źródła (0–2)	